

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 359/06-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti J. B., D., zastúpeného advokátkou JUDr. Z. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Ct 6/2003 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Ct 6/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby vo veci sp. zn. 22 Ct 6/2003 konal bez zbytočných priesťahov.

3. J. B. p r i z n á v a finančné zadostučinenie 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. B. v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Z. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet č. ... v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2006 doručená sťažnosť J. B., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Ct 6/2003.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ doručil 25. júna 2003 okresnému súdu žalobu o náhradu škody proti odporcovi Fakultnej nemocnici B.. Keďže okresný súd vo veci dosiaľ nerozhodol, a ani neuskutočnil pojednávanie, sťažovateľ žiada, aby ústavný súd uložil okresnému súdu konať vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Ct 6/2003 bez zbytočných prietahov a priznal mu finančné zadost'učinenie 200 000 Sk.

Sťažovateľ spolu so sťažnosťou doručil aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 359/06-8 z 31. októbra 2006 tak, že sťažovateľovi ustanovil za právnu zástupkyňu na konanie pred ústavným súdom advokátku JUDr. Z. M., B..

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí senátu 31. októbra 2006 a uznesením č. k. II. ÚS 359/06-12 ju prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Na výzvu ústavného súdu právna zástupkyňa sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrujú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právna zástupkyňa sťažovateľa doplnila sťažnosť podaním z 20. decembra 2006, v ktorom podrobnejšie opísala skutočnosti už uvedené sťažovateľom a upresnila petit sťažnosti.

Predsedníčka okresného vo vyjadrení k sťažnosti z 21. augusta 2007 (Spr. 3483/2003) uviedla:

„(...) vec sp. zn. 22 Ct 6/2003 napadla na tunajší súd dňa 25. 06. 2003, dňa 01. 01. 2006 bola pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. E. H..

Dňa 17. 01. 2006 bola daný pokyn vyššiemu súdnemu úradníkovi na rozhodnutie o návrhu na ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Uznesením zo dňa 19. 01. 2006 bol ustanovený advokát, ktorý sa voči uzneseniu odvolal.

Odvolanie bolo Krajskému súdu v Bratislave predložené dňa 27. 02. 2006. Dňa 11. 06. 2007 Krajský súd v Bratislave potvrdil napadnuté uznesenie, následne bol vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 01. 10. 2007.“

Zo súdneho spisu sp. zn. 22 Ct 6/2003 ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania vedeného okresným súdom:

Konanie na okresnom súde začalo 25. júna 2003 podaním návrhu sťažovateľa na náhradu škody 300 000 Sk za nesprávne vykonaný stomatologický chirurgický zákrok proti Fakultnej nemocnici s poliklinikou B.. Dňa 20. februára 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby upresnil žalobný návrh a doplnil doklady, o ktoré svoj nárok opiera. Dňa 26. júla 2004 okresný súd zaslal návrh odporcovi. Sťažovateľ 20. októbra 2004 požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a o ustanovenie zástupcu z radov advokátov,

podaním doručeným 22. októbra 2004 zmenil žalobu tak, že žiadal náhradu škody 400 000 Sk a podaním doručeným 4. novembra 2004 rozšíril žalobný návrh. Dňa 15. novembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Listom z 23. novembra 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby preukázal, že spĺňa podmienky na ustanovenie právneho zástupcu.

Uznesením zo 7. januára 2005 okresný súd nevyhovел žiadosti sťažovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a uznesením z 30. septembra 2005 sťažovateľa vyzval, aby opravil petit tak, aby bol určitý a vykonateľný, a aby doplnil odôvodnenie návrhu o uvedenie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich opravený petit. Okresný súd 6. decembra 2005 sťažovateľa vyzval, aby špecifikoval svoj nárok na náhradu škody.

Dňa 27. decembra 2005 sťažovateľ opäť podal žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov s odôvodnením, že sa zhoršila jeho sociálna situácia. Uznesením z 19. januára 2006 mu okresný súd ustanovil za právneho zástupcu - advokátku JUDr. E. B., ktorá podala proti uzneseniu odvolanie. Okresný súd 23. februára 2006 predložil spis Krajskému súdu v Bratislave, ktorý uznesením sp. zn. 4 Co 95/06 z 21. mája 2007 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Okresnému súdu bol spis vrátený 11. júna 2007. Dňa 6. augusta 2007 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 1. október 2007 a okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby špecifikovala, čoho a na základe akých skutočností sa sťažovateľ domáha.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 22 Ct 6/2003.

Ústavný súd vychádza pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy so svojej stabilnej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 76/03, II. ÚS 219/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, III. ÚS 111/02) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom namietaného konania je nárok na náhradu škody, ktorá mala byť sťažovateľovi spôsobená nesprávnym vykonaním stomatologického chirurgického zákroku. Návrhy tohto typu sú štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto nemožno vec považovať za právne zložitú. Skutkovú zložitosť v tomto type konania nie je možné vylúčiť. Ústavný súd zo súdneho spisu zistil, že doterajší priebeh konania nebol ovplyvnený prípadnou skutkovou zložitou veci.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Ct 6/2003 bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ má podiel na

namietanej dĺžke konania, pretože podal nejasný a neúplný návrh, ktorý v priebehu konania viackrát menil a dopĺňal, a podal neúplnú žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

V doterajšom priebehu konania bola činnosť okresného súdu zameraná na odstránenie nedostatkov návrhu a rozhodovanie o žiadostiach s'ťažovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Okresný súd však nepostupoval v konaní plynulo a v jeho postupe sa opakovane vyskytli kratšie obdobia nečinnosti, ktoré ústavný súd s prihliadnutím na dobu a stav konania kvalifikoval v ich súhrne ako zbytočné priet'ahy. Takto ústavný súd hodnotí obdobie po podaní návrhu 25. júna 2003 do 20. februára 2004, keď okresný súd vyzval s'ťažovateľa na upresnenie a doplnenie návrhu; obdobie nasledujúce po doručení odpovede s'ťažovateľa 1. marca 2004 do 26. júla 2004, keď okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k návrhu; a obdobie od 7. januára 2005, keď okresný súd zamietol návrh s'ťažovateľa na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, do 30. septembra 2005, keď vyzval s'ťažovateľa na opravu petitu a doplnenie odôvodnenia návrhu.

Vzhľadom na aktuálny stav konania a jeho doterajšiu dĺžku ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd nepostupoval v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Ct 6/2003 tak, aby ochrana práv s'ťažovateľa bola rýchla a účinná a vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (§ 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), a preto rozhodol, že okresný súd v tomto konaní porušil základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a do rozhodnutia ústavného súdu okresný súd v jeho veci nerozhodol, prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Ct 6/2003 ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 200 000 Sk, ktorého výšku odôvodnil dĺžkou konania okresného súdu, charakterom žaloby, ako aj sumou nákladov, ktoré musel vynaložiť na liečbu a vyhotovenie nových zubných náhrad v dôsledku nesprávne vykonaného stomato - chirurgického zákroku.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej v dôsledku zbytočných prietáhov.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci. Preto považoval za potrebné rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu, celkovú dobu nečinnosti okresného súdu v posudzovanom konaní a zohľadniac podiel sťažovateľa na namietanej dĺžke konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 10 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si v podaní doručenom 28. decembra 2006 uplatnila nárok na náhradu trov v sume 9 340 Sk za dva úkony právnej pomoci po 4 534 Sk a režijný paušál po 136 Sk.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie vo veci samej) vykonaný v roku 2006 je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2005 v sume 16 381 Sk, t. j. náhrada za jeden úkon je 2 730 Sk [jedna šestina výpočtového základu - § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“)] a 164 Sk režijný paušál (jedna stotina výpočtového základu - § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 5 788 Sk, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) a k tomu dvakrát náhradu režijného paušálu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2007